Conjunt de fitxes temàtiques del territori

Patrimoni Religiós i Artístic

UAB Universitat Autònoma de Barcelona
Ajuntament de Palau-solità i Plegamans
biblioLab
Diputació Barcelona

CC BY NC SA

Patrimoni Religiós i Artístic

I | P1 | P2 | P3 | ESO

Aquest conjunt d'activitats convida a explorar el patrimoni religiós i artístic del municipi, tot observant elements arquitectònics, decoratius i simbòlics de diferents espais emblemàtics. A través de l'observació, la creació manual i la comprensió dels oficis tradicionals, es promou una mirada activa cap al passat construït.

El recorregut comença amb la capella romànica de Sant Genís, que es treballa a partir de la seva observació detallada i la construcció d'una maqueta, per entendre les formes i proporcions de l'arquitectura romànica. A continuació, es descobreix l'ofici dels picapedrers, les eines que utilitzaven, les marques que deixaven en els materials, i es proposa la creació de signes propis com a exercici creatiu.

Un segon bloc se centra en l'església de Santa Maria, on s'analitza un retaule gòtic restaurat i es treballen les diferents parts que el componen per entendre la seva estructura i funció simbòlica. Es complementa amb un trencaclosques i una activitat per acolorir la façana de l'església, afavorint l'atenció visual i la memòria de formes.

Finalment, es retorna a Sant Genís per conèixer el rosetó, un element decoratiu destacat. A través de l'ús del compàs, es proposa dibuixar rosetons de quatre i sis pètals i, posteriorment, construir-los amb materials reciclats, combinant geometria, expressió artística i sostenibilita.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

CR1	Copiem la capella romànica de Sant Genís	3
CR2	Els picapedrers	4
CR3	Las marques dels picapedrers	5
R4	El nostre retaule gòtic	6
R5	Retaule de l'altar major i les seves parts	8
R1	El trenclaclosques de Santa Maria	9
R2	Pintem Santa Maria	10
G1	Rosassa de Sant Genís	11
G2	Una rosassa de quatre pètals	12
G3	Una rosassa de sis pètals	13
G4	Dissenys de la rosassa de Sant Genís	14

Guia d'activitats del projecte socioeducatiu «El dimoni i les pedres» - Segona edició (2025)
Autora: **Paloma Valdivia Vizarreta @hurukuta**
Correcció i revisió: **Laura Carbonero Sánchez** i **Verónica Valcarce de Veer**
Publicació: **Ajuntament de Palau-solità i Plegamans**
Disseny gràfic i maquetació: **Silvia Calavera**
Primera edició: 2020

Aquest document està disponible a Internet de forma resumida i amb l'opció de descarregar el text completa: https://ddd.uab.cat/record/317819

Aquesta publicació ha estat realitzada amb el suport financer de BiblioLab, programa de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona, la col·laboració de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans, dins del Conveni entre l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans i la Universitat Autònoma de Barcelona.

Reconeixement – No Comercial – Compartir Igual (by -nc -sa) o CC by -nc -sa : No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original. Això no implica que la persona que té els drets la pugui utilitzar amb finalitats comercials; només s'aplica la restricció a la resta de persones.

Copiem la capella romànica de Sant Genís

En grups de tres persones, feu una miniatura de la capella romànica de Sant Genís. Com a material podeu fer servir una o diverses capses de cartró, tisores, cola, llapis i colors. Les imatges següents us ajudaran en aquesta tasca. Pareu atenció als detalls!

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

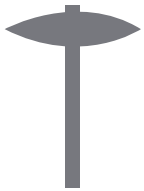
Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

Els picapedrers

Un picapedrer (o pedrapiquer) és una persona que té com a ofici treballar la pedra per a la construcció d'edificis.

Les eines principals de l'ofici de picapedrer són les següents:

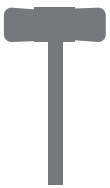
ESCODA

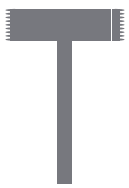
ROSSET

MACETA

BUIXARDA

COMPÀS

SENTANELLA

PUNXÓ

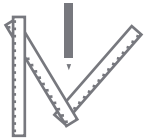

ESCARPA

RATLLADOR

REGLE

BORRADOR

« L'ofici mil·lenari del picapedrer »
(Els Matins de TV3 1-7-2014)

Cerca aquestes eines a la sopa de lletres.

N	J	R	O	D	A	R	R	O	B
B	U	I	X	A	R	D	A	L	A
E	R	O	S	S	E	T	D	I	D
S	K	A	Q	I	G	E	I	P	O
C	U	T	M	A	L	D	O	U	C
A	P	E	C	S	E	L	Z	N	S
R	A	C	T	Y	W	O	I	X	E
P	R	A	T	L	L	A	D	O	R
A	O	M	R	C	O	M	P	A	S
S	E	N	T	A	N	E	L	L	A

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona
Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

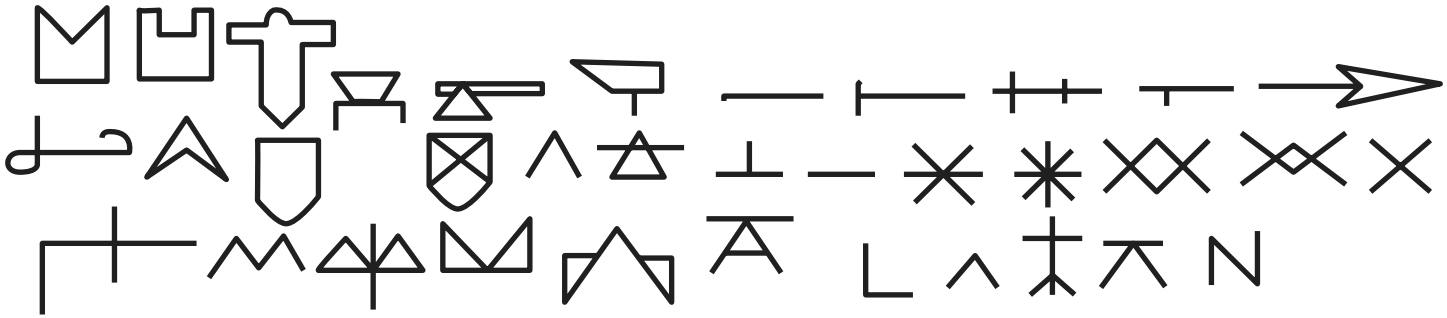
Las marques dels picapedrers

És habitual que les parets de les esglésies i dels temples romànics tinguin unes marques que, d'entrada, us puguin resultar una mica estranyes. Aquestes marques són signes típics dels picapedrers i servien per deixar constància de la seva feina.

Les marques dels picapedrers són visibles encara avui dia, i ens han permès identificar la regió on es va desenvolupar aquest ofici, l'origen i les seves característiques. Com podeu observar a la imatge, les marques fetes pels picapedrers eren de formes diferents. Aquesta diversitat és una prova de l'existència d'un nombre elevat de picapedrers i d'especialitats, que es distingien en funció de la marca que feien.

Observa les marques dels picapedrers a la imatge. Eren com signatures personals: formes senzilles com línies, creus o símbols. Pensa en les teves inicials (les primeres lletres del teu nom i cognom).
Inventa una marca secreta que combini les teves inicials, inspirant-te en les marques que has vist. Dibuixa la teva marca de picapedrer, com si fos la teva firma personal gravada a la pedra.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona
Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

El nostre retaule gòtic

Un retaule és un conjunt de taules pintades, frontals de marbre, pedra, fusta i altres materials, que generalment representen escenes religioses. Es col·loca darrere l'altar. La pintura gòtica catalana es va desenvolupar entre els segles XIII i XV.

Entrevista sobre el retaule de Santa Maria a Sofia Escartín, historiadora de l'Art. Programa El meu carrer, Ràdio Palau (14/11/2018)

Programa Signes dels temps, TV3 (8/11/2015). Accediu al programa per fer un recorregut per l'església de Santa Maria de Palau solità i Plegamans.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

El nostre retaule gòtic

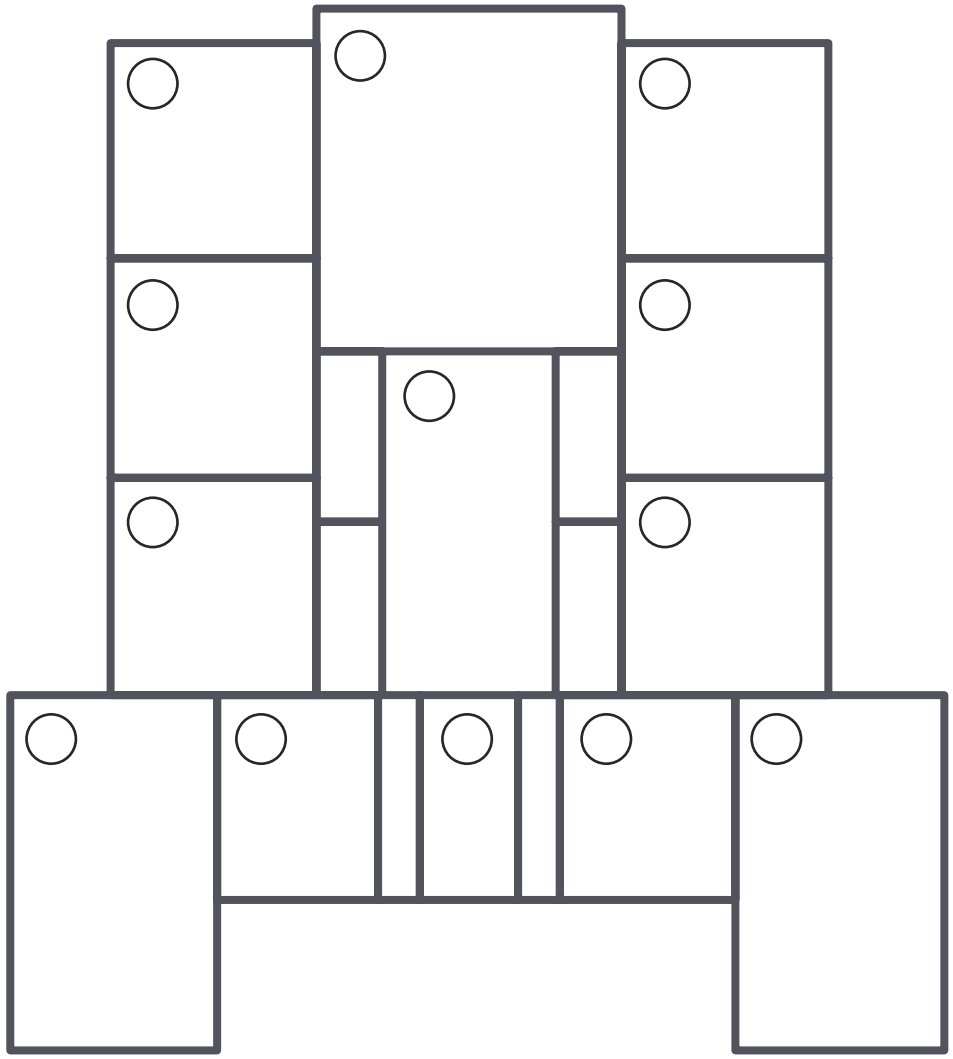

Fixeu-vos en l'esquema per identificar les parts del retaule.

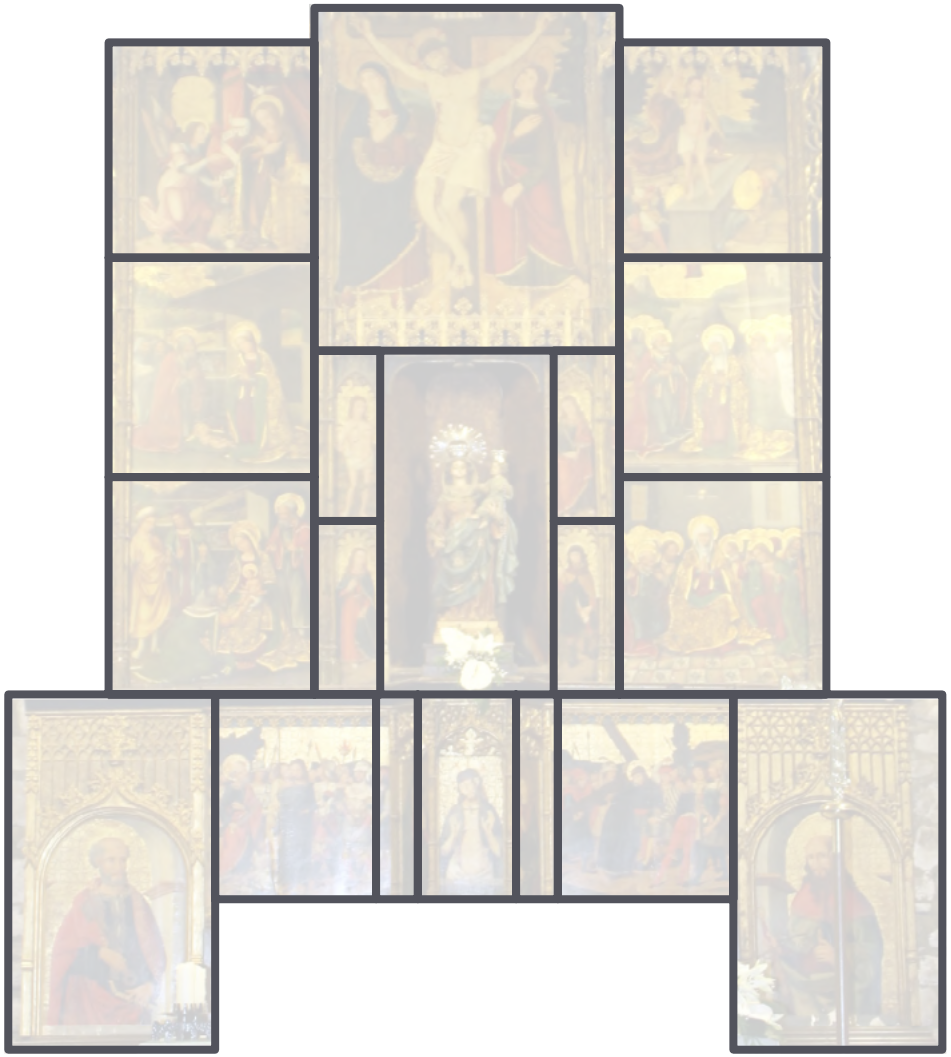
UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona
Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

Retaule de l'altar major i les seves parts

Aquets retaule està format per taules d'artistes diferents. Malgrat que és desigual, la cronologia és propera i les escenes dels carrers tenen coherència iconogràfica. Són diverses les parts que poden compondre un retaule, a més a més, algunes d'aquestes parts tenen diverses denominacions.

Esbrineu quines paraules volen dir el mateix i després escriviu dins del nostre retaule el nom de cadascuna de les parts.

CARRER LATERAL	ESPIGA	ENTRECARRER
CARRER CENTRAL	PINACLE	VASA
CASA	DOSSERET	HISTÒRIA
BANC PREDEL·LA	GUARDAPOLS	MISTERI
SOTABANC	POLSERA	FLORÓ
PUNT	PRIMER PIS	
ÀTIC	TAULA LATERAL	

Mapes de Patrimoni Cultural

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

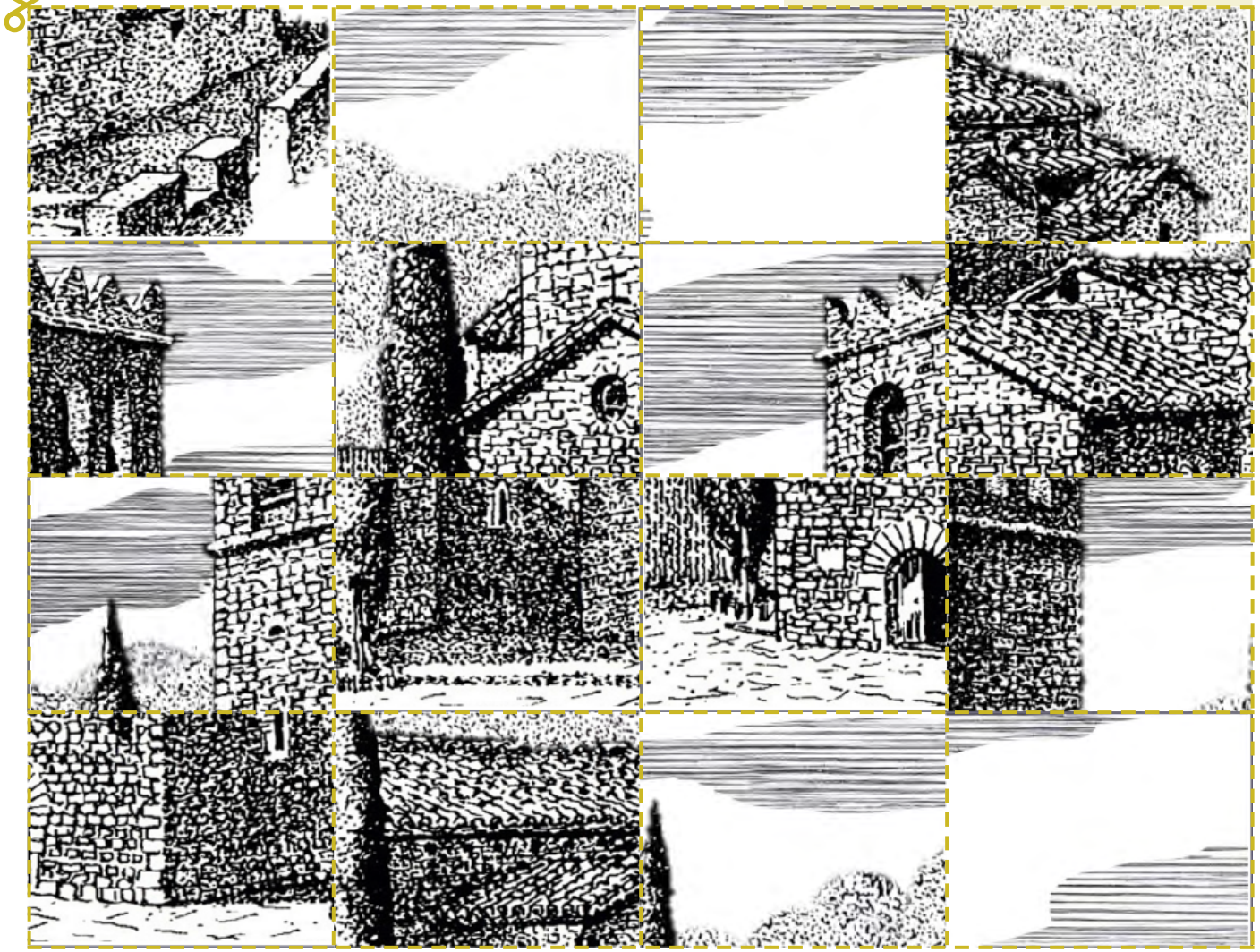
Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

El trenclaclosques de Santa Maria

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

Instruccions per fer el trencaclosques.
Agafa unes tisores i retalla amb cura totes les peces del trencaclosques. Per ajudar-te, pots fer servir el model de l'esquerra com a guia per col·locar les peces en l'ordre correcte.
Quan les tinguis ben col·locades, fes servir cola per enganxar cada peça al seu lloc a una altra pàgina.

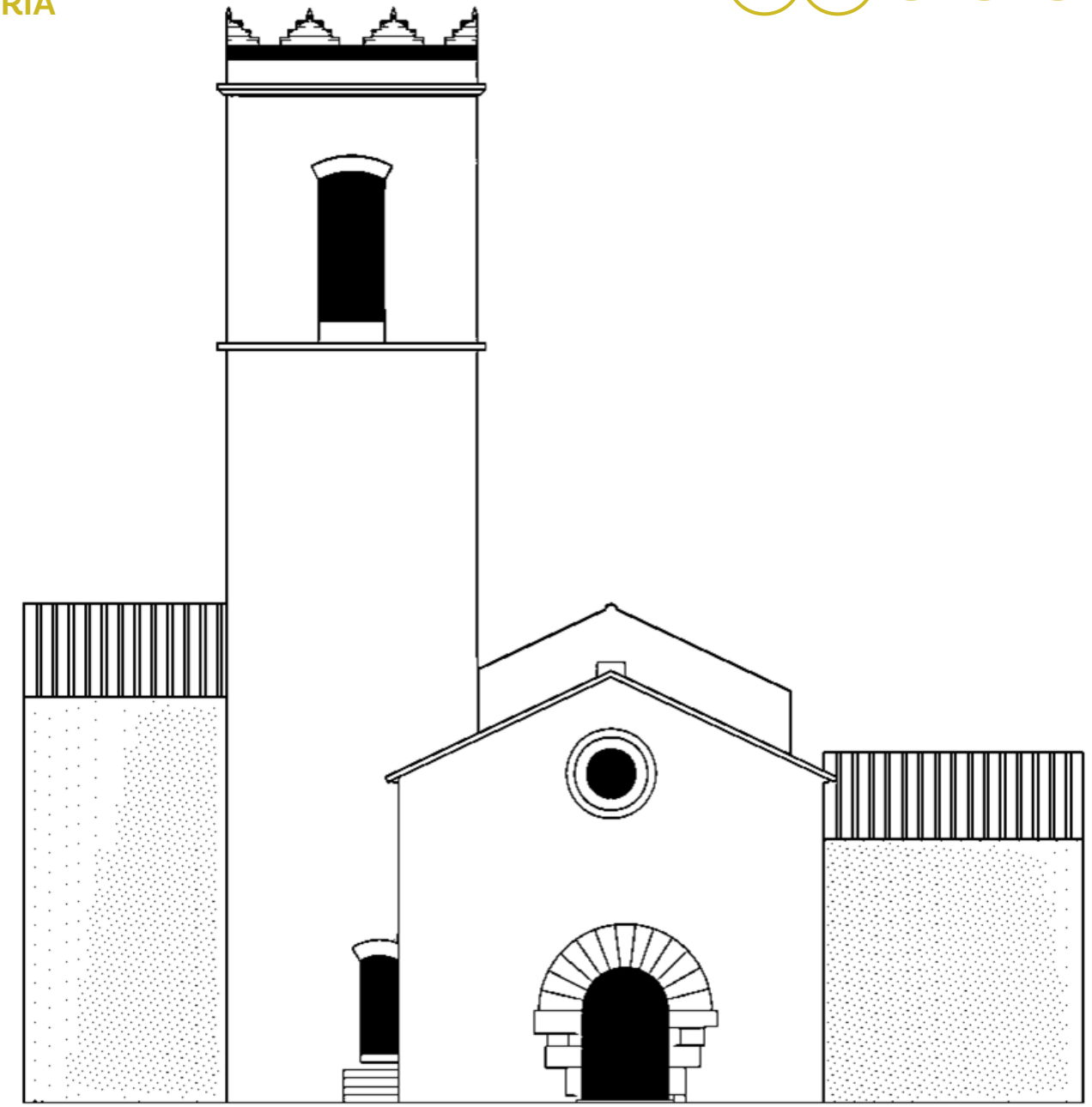

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

Pintem Santa Maria

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

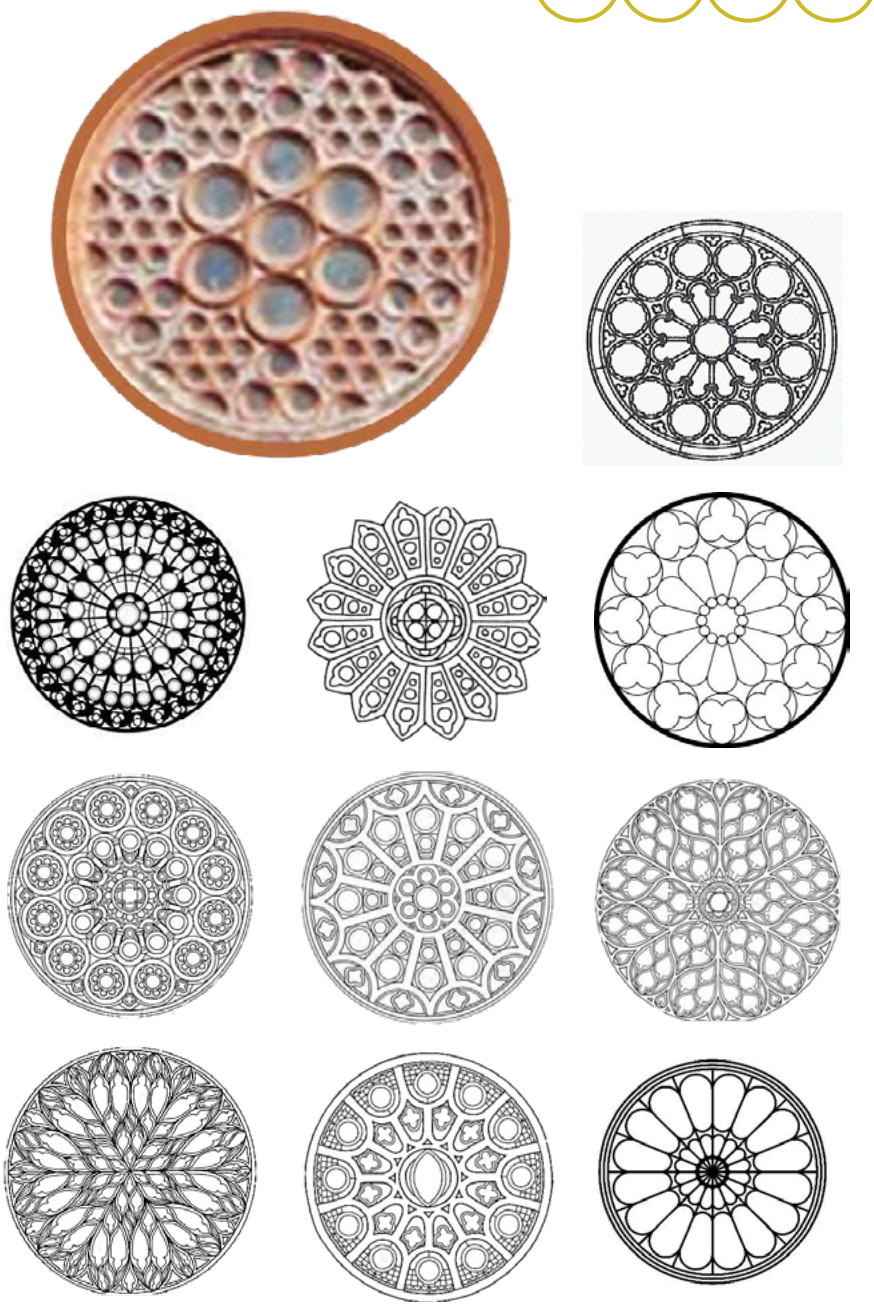
Rosassa de Sant Genís

La rosassa, o el rosetó, és un element ornamental que es troba majoritàriament a les catedrals del període gòtic.

Dins de l'eix conductor d'aquest període artístic, la rosassa transmet bellesa amb llum i color.

Observeu els diferents models i també la rosassa de la nostra església.

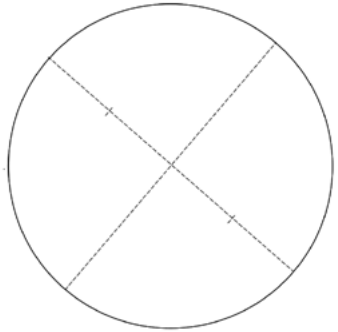
UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

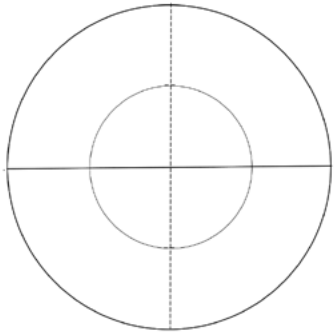
Una rosassa de quatre pètals

Les rosasses poden tenir un nombre variable de pètals, que poden ser 3, 4, 5, 6, 8, 12, 16 o 18 pètals. Les indicacions següents t'ajudaran a crear una rosassa de 4 pètals de manera fàcil.

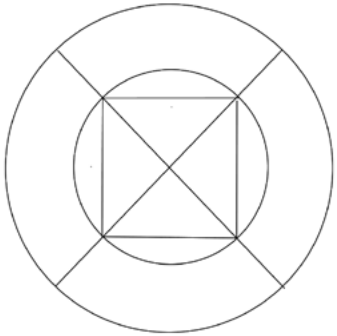
1. Després de traçar el cercle, dibuixa dos diàmetres perpendiculars entre si. Divideix el radi per la meitat amb l'ajuda d'un regle.

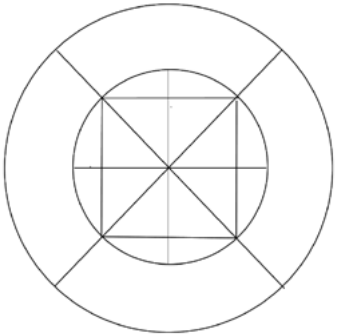
2. Dibuixa un nou cercle dins del cercle (inscrit), prenent com a referència la mida presa anteriorment (la meitat del radi).

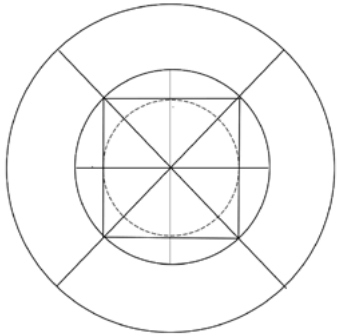
3. Construeix un quadrat dins del cercle menor.

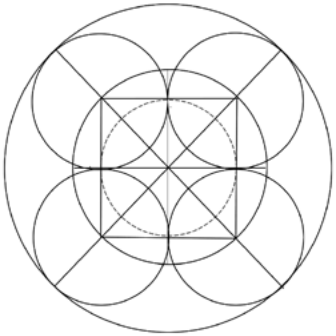
4. Traça les mediatrius del quadrat.

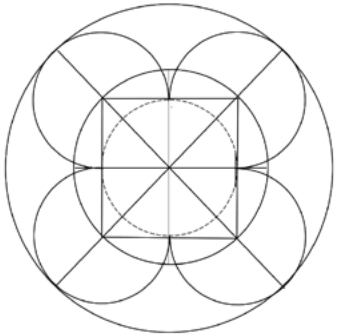
5. Dibuixa un cercle inscrit dins del quadrat.

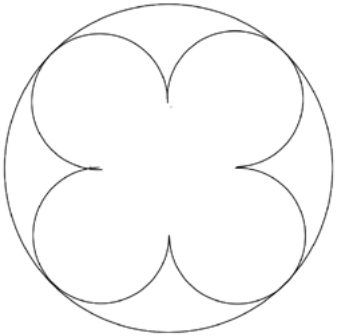
6. Dibuixa 4 cercles prenent com a centre cadascun dels vèrtexs del quadrat. La mida és la del cercle inscrit en el quadrat.

7. Esborra les línies accessòries.

8. Una rosassa de quatre petals.

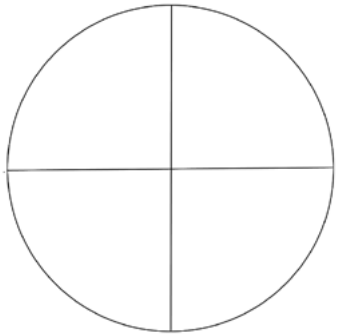
UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

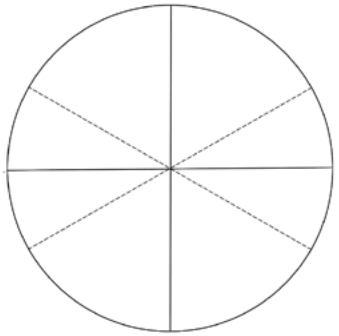
Una rosassa de sis pètals

L'església de Sant Genís té una rosassa de 6 pètals. A continuació, detallem pas a pas com fer-la.

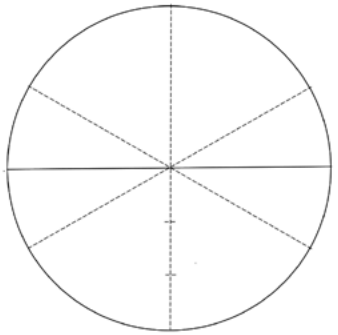
1 Després de traçar un cercle, dibuixa dos diàmetres perpendiculars entre si.

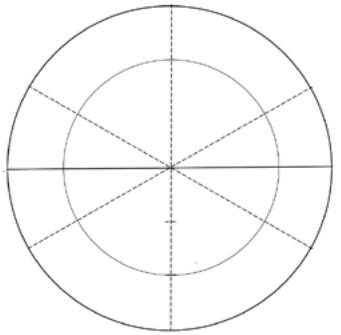
2 Divideix el cercle en 6 parts seguint el model.

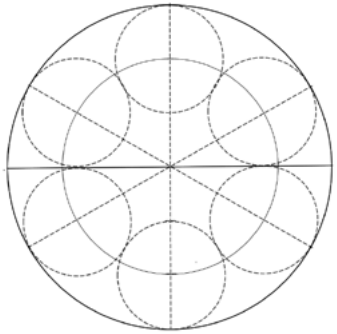
3 Divideix el radi de la circumferència en 3 parts.

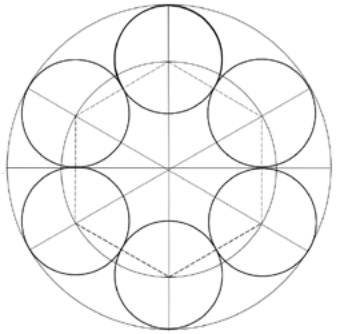
4 Traça un cercle més petit que mesuri 2/3 del radi.

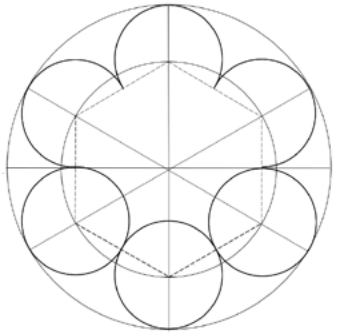
5 Construeix 6 cercles amb el centre a la intersecció entre les diagonals i el cercle inscrit. La mesura dels cercles és de 2/3 del radi.

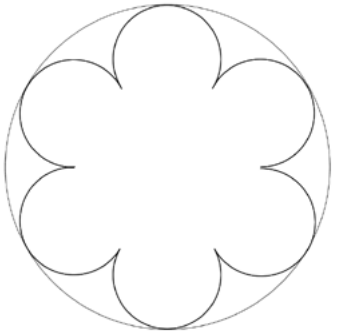
6 Dibuixa un hexàgon unint els centres dels cercles: t'indicarà la mida del pètal.

7 Esborra les línies accessòries...

8 ... i ja tens la teva rosassa de 6 pètals!

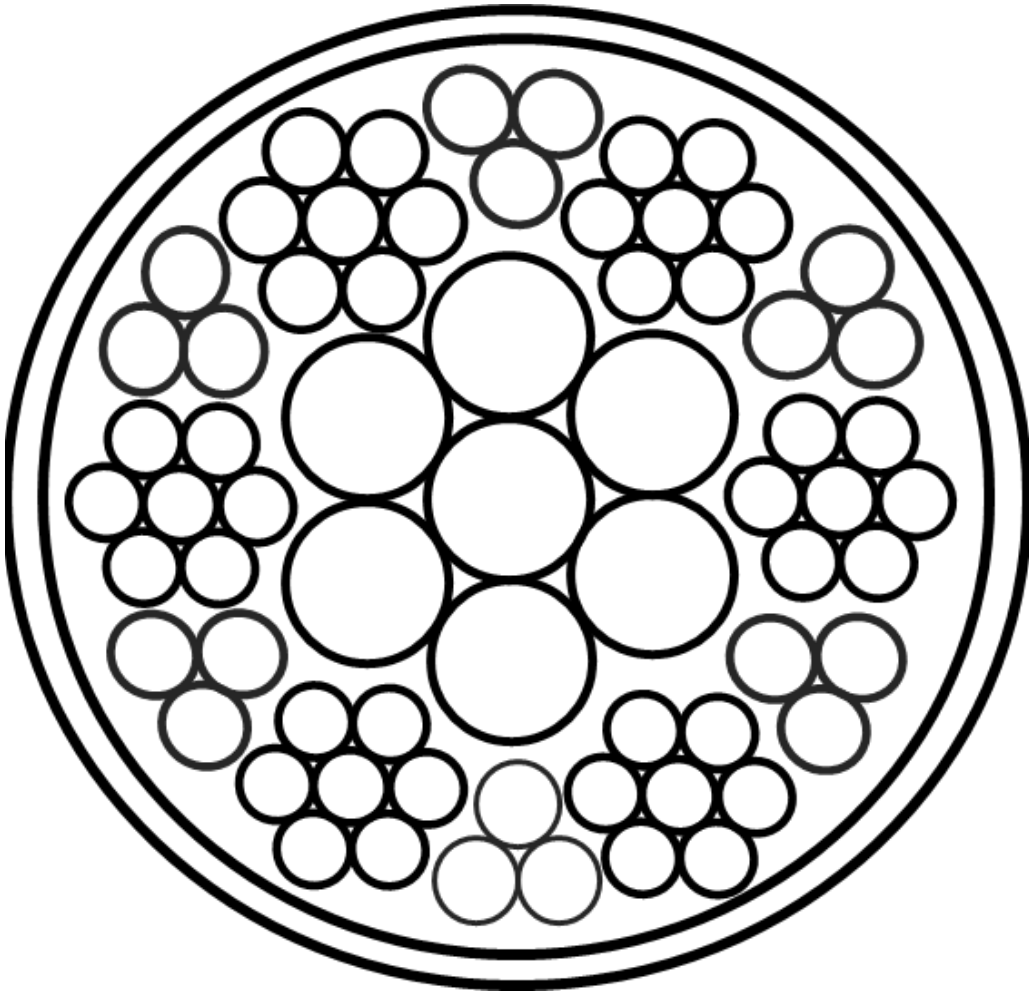
UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta

Dissenys de la rosassa de Sant Genís

Reprodueix la rossasa de Sant Genís. Pots utilitzar taps d'envasos de mides diferents.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona · Ajuntament de Palau-solità i Plegamans · biblioLab · Diputació Barcelona

Caixa d'experiències educatives locals. Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans Elaborat per Paloma Valdivia @hurukuta